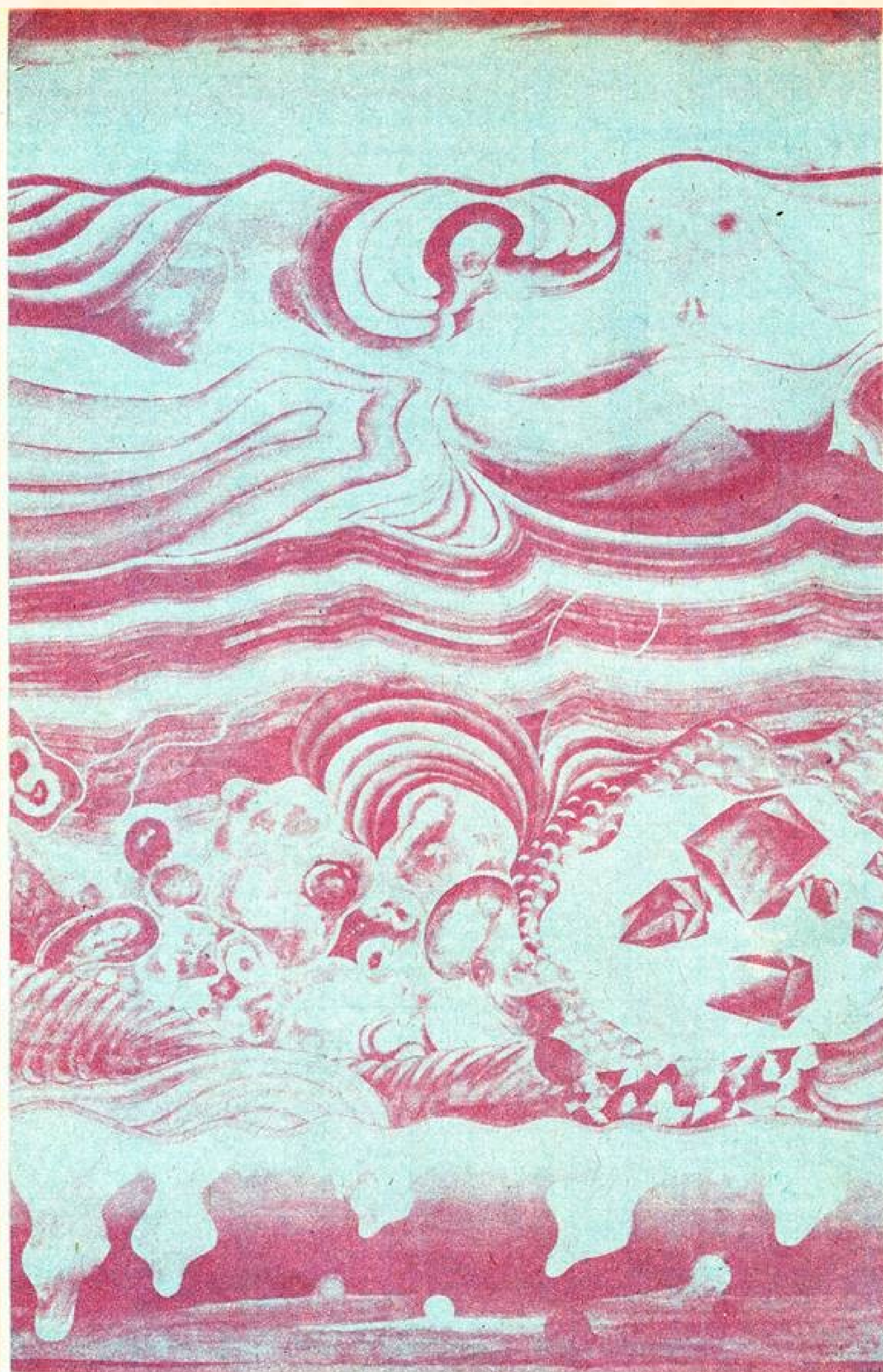

Desen de JAQUES WYRS

TRANSFERUL

(povestire premiată)

Florin Romilă

Cenaclul „SOLARIS” - Bucureşti

ECRANUL MONITORULUI se întunecă şi Grama îi întoarse spatele rotind scaunul de bord cu un gest molatec al mîinii. Pereţii din jur, tapisaţi cu panouri lucioase, argintii, saturate de sclipetul policrom al SENZORILOR lui Axel, ochi bulbucaţi şi fosforescenţi, aspirau cu aviditate datele de navigaţie repetate grăbit. După ce emisia telefotonometrică se termină, Grama se sculă apatic de pe scaun şi umbra i se întinde prelungă şi ascuţită de-a curmezişul culoarului decupînd liniar zăpada ORANGE a labirintului tubular. Privi absent spre roboţi. Stagnaseră în întuneric părînd nişte jucării cuminţi balansîndu-şi antenele cu un zîmbet molcom şi ferindu-se timoraţi de a deranja prin privire sau gest spaţiul ceţos, coborît ca un clopot şi de aceea intangibil pentru ei, al OMULUI. Porni, ca şi în alte dăţi, cu pasul egal şi cumpănit, cu trupul ferm şi drept, cu ochii acizi emanînd o scînteiere distantă, pe curba sinuoasă a tunelului spre GLOBUL albăstrui al MEMORIEI CENTRALE, suspendat ca o ciupercă degenerată peste etajele cibernetice. Odată ajuns, cufundat în pîcla indigo a GLOBULUI, zări ca de obicei pîlpîirile aştrilor. Apoi îl toropi o ameţeală dulceagă, dinainte programată de Axel, asemănătoare unei plutiri onirice printre baloane violacee de spumă. Degetele i se desprinseră de pe claviatura bordului şi undeva, în subsolul al III-lea, robotul coordonator Qual fu avertizat că Grama Fields doarme. Cu excepţia lui Axel, circuitele neurocibernetice ale roboţilor se cuplară automat în memoria lui Qual, iar cîmpul neuromagnetic al STAŢIEI GRA- NYMEDE se diminuă anevoie, stăpînit parcă de suspiciunea unei fiinţe îndelung traumatizate de ordine şi dintr-o dată părăsite. Alături de roboţii încremeniţi,

SENZORII lui Axel luminară tot mai stins pînă cînd întunericul şi tăcerea acoperiră totul ca un abur de mlaştină de nepătruns. Timpul se prelinse păstos şi înnegurat ca un interval de absenţă comprimat dureros de obiecte.

Se trezi indispus, cu amintirea iritantă a conversaţiei cu ROSS. Se străduise zadarnic, o dată în plus, să limpezească pentru celălalt apa stătută şi mîloasă a ceea ce ei căutau la nesfirşit să delimiteze cu maturitate: „Singurătatea”.

„Ne e frică de altceva, într-un fel, de plînsetul nostru rămas fără ecou, vagabond fără martori, indiferent şi nedispreţuit de nimeni.”

Şi, sătul de noianul de explicaţii, Grama conchisese rigid. „E de prisos să ne peticim conversaţiile cu epitete melancolice”. „Cum ar fi mai bine, atunci?” îl întrebase dezorientat Ross. „În nici un fel”, răspunsese repede şi mînios. „Aşteptăm, ne întoarcem acasă, revenim şi o luăm de la capăt. Asta e, nu poate fi vorba de singurătate. E atît de simplu. Aşteptăm sau sîntem aşteptaţi. Aici şi dincolo.”

„La naiba”, replicase Ross, „mie nu mi se pare atît de simplu!” Nu găsise decît să adauge cu un licăr de ironie.

„Convingerea nu vine decît scormonind mai atent în tine însuţi.” Ross se apucă din nou, cu îndîrjire, să-şi apere poziţia. „Dar sînt conştient că în mesajele schimbate între noi, despărţiţi de distanţe măsurate în ani-lumină, oricum întîrziate, depănăm fleacuri, amintiri din adolescenţă, neliniştii sentimentale, de regulă acele o mie de fapte mărunte care capătă în mintea fiecăruia o însemnătate fără replică, sesizează însă că în felul acesta răspundem la un apel. Povestea fiecăruia, tristă şi stupidă, semnifică prin ea însăşi mai mult decît ordinea şi luciditatea de a vieţui pe STAŢIA GRANYMEDE sau aiurea.”

Nu mai avuse răbdarea de a-l asculta pînă la capăt şi îl întrerupse întortocheat, cu o plăcere nedisimulată de a-l încurca mai rău. „Paradoxal, Ross, în acest labirint vei deschide toate uşile, dar numai de aceea care îţi este destinată nu te vei apropia. Şi chiar dacă în final, gîrbov şi

obosit, vei încerca s-o deschizi, de-abia atunci ţi se va spune: ai sosit prea tîrziu, te-am aşteptat prea mult, acum o închid şi plec pentru totdeauna”. „Îl voi lua de guler”, se pomenise Ross strigînd. „Îl voi lua de guler”, repetase sleit de ciudă pentru gîndurile lui cenuşii.

Grama clătinase din cap fluturîndu-şi pe buze acelaşi zîmbet dinainte, îngheţat.

„Iar o iluzie.”

Se scuzase grăbit: „Iartă-mă, sînt chemat de Axel. Voi reveni mai tîrziu”.

Monitoarele se lansaseră într-un galop discordant de imagini: insule violacee forfecate de bălţi plasmatice, agresive. Din apropiere, Qual emise obişnuitul semnal sonor. Un fluviu alb şi stîncos.

— Eşti treaz, Grama Fields, eşti treaz Grama Fields!

Era în picioare, aşa că răspunsese ursuz.

— Sînt treaz.

Îşi roti privirea prin încăpere părînd că inventariază meticulos tot ceea ce îl înconjura. Refugiul întunecos al gîndurilor se dizolvase. Suprafaţa peretelui îl întîmpină lucioasă, poleită de ORANGE şi sclipitoare.

— Aştept ordine, insistă Qual.

Grama îl măsură indispus. Iniţiativa robotului îl deranjase.

Vorbi tărăgănat.

— Ca de obicei, Qual. Cunoşti directivele. Porniţi cu toţii spre etajele cibernetice.

Axel recepţionă comanda cu un sclipet verzui, continuu şi oţelit. Rămase nemişcat supraveghind cum Qual şi ceilalţi, protejaţi de crusta de SENZORI, părăsesc incinta înşiruindu-se ca un colier de perle, despicînd gelatina ORANGE a culoarelor. Cînd ultimul se făcu nevăzut în spatele zidurilor metalice, se întoarse spre Grama şi rosti fluid:

— Te pot ajuta, într-un fel, Grama Fields?

— Totul este normal, zise acesta nepăsător.

Axel nu păru mulţumit şi stărui.

— E o afirmaţie riscantă. E cazul să verifici din nou circuitele R.Z. ale lui Qual.

— Încă nu, se opuse maşinal Grama.

Axel îşi roti neputincios braţele încercînd să găsească un sprijin pentru a suporta această continuă şi exasperată nehotărîre a OMULUI. SENZORII neurooptici îşi amplificară pulsaţiile conturînd o trombă de filamente aurii, fosforescente, şerpuind cu tenacitate, deşi subţiate pînă la epuizare, între boabele de cristal ale antenelor. Robotul îşi ordonă informaţiile.

„Circuitele volutive sînt parţial deconectate. Ramificaţiile neuronale spiralează incontrolabil spre centrul memoriei. Grama refuză colaborarea. Îmi pare o banchiză de ceară purtată la vale, spre ocean, un spot nesigur, pîlpîitor, patinînd de-a lungul culoarelor pustii, murdărite de lumina ORANGE. Pericol.” „Stupid, gîndi Grama, Axel nu e decît un ovoid silicios, suprapunere de SENZORI, lipiţi unul de altul cu minuţia seacă a propriilor mele mîini, iar eu am ajuns să nu îndrăznesc să-l fac să înţeleagă acest lucru. La fel ca atunci, înainte de a părăsi cosmodromul de acasă, cînd nu reuşeam să plîng şi s-o sărut pe Margrit. Axel îmi găsise repede o explicaţie: „probabil din cauza lungului nostru contact, început cu mult înainte de Margrit şi durînd cu mult peste amintirea ei. Dar Ei nu sînt decît obiecte, exact simple obiecte, adînci el făgaşul gîndului, însetat de precizia cuvîntului găsit, de care eu pot dispune după dorinţă”.

În caroiajul de ţintă al lui Axel, Grama prinse conturul unei pete de cerneală ciopîrţite şi sufocate ca de o atracţie enormă între forţe nucleo- nice. SENZORII neurooptici ai robotului îl urmăreau cu prudenţă păstrînd în spatele lui un interval de securitate, de cîţiva metri, pîndind, ca un furnicar de termite înfometate, clipa prielnică să-l cotropească dacă ar fi fost în primejdie. Le simţea prezenţa ca o rafală de gloanţe rămase suspendate în aer sub încremenirea minerală a timpului.

Pătrunse în ambianţa „Camerei de comandă”, curbată ca o coajă de nucă, lambrisată cu plăcuţele sidefii

hexagonale, ale terminalelor cibernetice. Înainta calm şi precis şi depăşi cu bine bariera ştiută a protecţiei psihice care se interpunea între el şi Axel.

Secundele se derulau prea lent, parcă împovărate peste puteri de respiraţia arsă a prafului stelar, ocean tăcut şi invizibil de pulberi.

— Sînt Grama Fields, cuvintele se rostogoliră şuierător, coordonator absolut al robotului Axel. Doresc verificarea circuitelor R.Z. ale robotului Qual.

Porunca din ochii lui Grama se înfipse în moliciunea de zgură a cibarcreierului ca o înţepătură de păianjen. Reacţia lui Qual fu instantanee. O fantă purpurie sparse în două monolitul de întuneric al ţesutului ciberce- lular. Un tăvălug de crăpături de aceeaşi culoare rupse uniformitatea dinainte. Glasul lui Qual se auzi distinct, ca un efect întîrziat al imaginii.

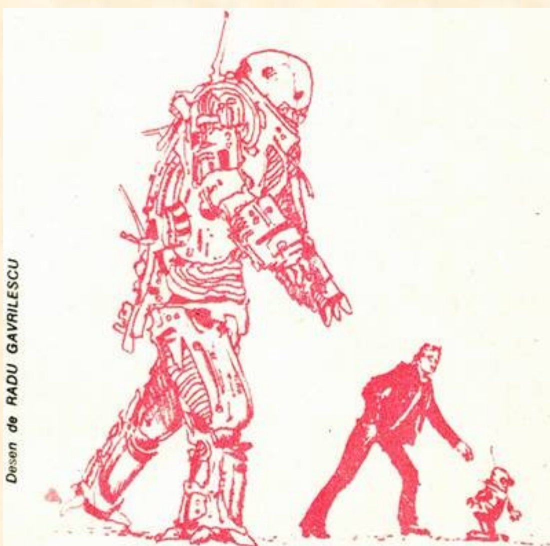
— Circuitele R.Z. funcţionează normal. Aştept ordine.

Grama se relaxă şi zîmbi satisfăcut. „Axel, gîndi, ca de obicei, îl trădase zadarnic pe Qual. Bănuielile lui îi aduceau aminte de intriga de culise statornicită de secole la Centrul Galactic, un microb abil şi rezistent, imposibil de stîrpit.” O descoperise întîmplător, într-o zi cînd conectase simultan din greşeală pe receptorul MEMORIEI CENTRALE, gîndurile celor doi.

Intrigat, se apucase să verifice dacă nu cumva circuitele cibernetice sînt dereglate şi îi jucau o farsă. Nu era deloc uşor, încît zile de-a rîndul fu nevoit să pîndească chiar şi cele mai neînsemnate fluctuaţii neurovoltaice pe afişajul MEMORIEI CENTRALE. Concluzia care se impunea era neliniştitoare. Axel şi Qual se ocoleau sistematic şi mai ales... unelteau, îşi construiau cu răbdare şi viclenie modalitatea de a se distruge definitiv unul pe celălalt. „Era o revoltă” şi se gîndi că aceasta trebuia să implice un grad ridicat de discernămînt, o înţelegere umană determinată de o acumulare în timp de necesităţi stopate din evoluţia lor firească, iar pentru robot, cel puţin din cîte cunoştea, toate acestea, desigur, erau imposibile. Ceva se petrecuse, la nivelul insondabil al vîrtejului de SENZORI, iar acum nu

se derulau decît consecinţele, imprevizibile pentru el, ale unor cauzalităţi de neatins. Şi dacă, îşi urma gîndul, de vreme ce încercările sale de a găsi un sens vor eşua la nesfîrşit şi deci n-ar fi putut să schimbe nimic, ca o luminiţă firavă, izbucnită pe neaşteptate, efemeră, atunci, întrezări, ar fi posibil un joc. Se hotărî repede pentru acest inedit amuzament. Stabili de la început nişte reguli simple ca la jocul de dame. Fiecare robot trebuia, pentru a cîştiga, să atingă primul un ţel dinainte sugerat de el.

Conflictul acesta între ei, iniţial banal, se multiplică însă vertiginos, în progresie geometrică, degenerînd într-o hărţuială acerbă, din care Axel, supravegheat, nu era lăsat niciodată să învingă, iar Qual, înspăimîntat şi incapabil de a găsi singur o cale de scăpare, sfîrşea chemînd în ajutor, cu disperare, OMUL. Recompensa consta într-o promisiune solemnă, şi făcută în secret lui Axel, de a-l înfrînge definitiv pe Qual. Pe măsură ce jocul se relua, ca un şurub rotit infinit, se apucă să cizeleze şi să ramifice regulile cu o sete neostoită asemenea trudei unui sculptor pătimaş şi inepuizabil în faţa ultimei lui creaţii. Astfel reuşi să amplifice inaderenţa lui Axel la deviaţiile cognitive emise de Qual, încît primul acumula un etaj de informaţii supra-util, iar cel de-al doilea suporta o lipsă de informaţii acută. Qual era cel slab şi fricos. Era genul de victimă, teoretic fără nici o şansă şi tocmai de aceea jocul urzit de Grama devenea pasionant. Îl asculta ipocrit pe Axel cum îl acuza de înaltă trădare pe Qual, îl asigura cu falsă gravitate că sfaturile lui sînt utile, iar apoi îi destăinuia celuilalt conspiraţia întreprinsă. Alteori instituia o judecată ad-hoc şi rostea cu o voce

amenințătoare sentinţe derizorii sau deosebit de severe, ajungînd pînă la „deconectarea totală” a vinovatului, dar, bineînţeles, uita cu bună ştiinţă să le aplice vreodată.

Ceea ce îl interesa nu era decît jubileul efemer al protagoniştilor. Cînd se plictisea decreta sec, ca un oracol: „nu vă pot judeca pentru că nu cunosc nimic. Situaţia va rămîne de neschimbat”.

Şi totuşi, cîteodată, detaşat de patima jocului, Grama sesiza că asupra lui Axel şi Qual planează insidios pecinginea unei revolte cu mult mai profunde, asemănătoare cu un perfid animal subteran prea puţin cunoscut. Se crispa cu un rictus de teamă. Deconectă iluminaţia de serviciu şi se îndreptă în grabă spre GLOBUL albăstrui, refugiu protector şi calmant. Aplecat cu tot corpul peste bordaj, simţi rezistenţa acestuia ca un tenace refuz de a afla ce se petrece înăuntru, îşi alese cu precauţie cuvintele.

— Blocaj de rutină asupra lui Axel.

Ştia că ordinul era, în fapt, o formalitate pe care robotul o putea eluda cu uşurinţă. Poseda ţesuturi celulare R.Z. capabile de reflexie dirijată, iar restricţiile fundamentale nu le putea primi decît de la MEMORIA CENTRALA, iar aceasta, la rîndul ei, doar de la Coordonatorul Galactic de Zonă, adică de la mii de kilometri depărtare, în afară de cazul în care el ar fi considerat că se află în primejdie şi ar fi deconectat în întregime STAŢIA. Ieşirea unei staţii, cum era Granymede, din circuitul galactic presupunea însă curajul rece şi precis, demult pierdut, de a dovedi celorlalţi prin probe gravitatea circumstanţelor. „Iar oamenii sînt suspicioşi şi tipicari, stabilise Grama. Te bănuie de frică de spaţiu” sau, mai rău, de „simptomul anti- robotic”. Şi nu de puţine ori roboţii reuşesc să distrugă cu mult timp înainte de desfăşurarea anchetei orice dovadă împotriva lor. Atunci nu-ţi rămîne decît să strigi, să plîngi înciudat, să te zbaţi ca o muscă în plasa bunelor lor intenţii, a menajamentelor şi a zîmbetelor înţelegătoare. Ţi se explică cu lux de amănunte pierderile uriaşe de energie cauzate de gestul tău pripit, reconectarea care poate va dura ani de zile sau nu va mai fi posibilă niciodată şi deci

imposibilitatea lor de a se mai încrede în tine. Reîntoarcerea pe Pămînt e greţoasă. Cei de acolo te repartizează placizi într-o colonie de odihnă şi se feresc ca de ciumă să-ţi ofere exercitarea unei profesii cît de cît rezonabile. Te afunzi într-o pîclă amorţitoare de senzualitate şi linişte. Prăbuşirea unui Cantonier galactic e dureroasă, evocă un tablou îndelung hulit, personaje vlăguite, al pumnilor strînşi, al ochilor limpezi şi senini, veştejiţi prea devreme”. Grama înţelesese de la început, de cînd rămăsese doar împreună cu Axel pe STAŢIE, că regulamentul galactic este abrupt şi plin de meandre înşelătoare şi sub stratul aparent cel mai gros şi sigur te poţi prăbuşi, asmuţind după tine avalanşe pustiitoare.

O cale de mijloc nu este acceptată de nimeni. Sînt condiţii de neclintit. Dealtfel, Axel i-a precizat fără dubiu: „vei conduce în conformitate cu regulamentul galactic”. L-a încuviinţat rigid, fără a se mira de condiţia impusă; purta în spate, ca o boccea de merinde luată la drum lung, experienţa vieţuirii alături de nenumăraţi alţi Axel şi Qual şi, prin urmare, nu s-a sfiit să uzeze pe loc de prerogativele primite. Robotul a fost demontat şi i s-au implantat senzorii de protecţie limitată a OMULUI. Nu s-a putut atinge însă de circuitele R.Z. de apărare împotriva OMULUI. Reţeaua R.Z. îşi extinsese ramificaţiile ca o viţă sălbatică, feroce în a stăpîni fiecare ungher, injectînd pînă şi celui mai neînsemnat ansamblu cibernetic coordonarea cu Axel. Despre Axel, Grama se informase suficient pentru îndelungul lui coabitat cu roboţii. I se repartizase o aşa-numită „arenă neagră”, ocolită şi blestemată de cantonierii galactici. Cel dinaintea lui murise de „frică de spaţiu” şi pentru că Axel rezistase imbatabil în timpul anchetei făcute, se stabilise definitiv că vinovatul nu putea să fi fost decît OMUL. De aceea s-au gîndit la el.

Singură Margrit luptase zadarnic să-l înduplece să nu primească misiunea. Sperase pînă în ultima clipă, pe buza sticloasă a rampei de start, cînd cu un simplu gest încă ar mai fi putut să renunţe. I-a fost imposibil să-i spună că nu era vorba de o amînare de spirit, imaculată, de la care nu

putea să abdice şi că totuşi ei, cantonierii galactici, se reîntorc acasă şi nimeni, mai ales, nu poate fi sigur de nimic. S-a mulţumit doar s-o privească şovăitor ascunzînd sub gestul convenţional de rămas-bun gîndul secundar şi nelămurit că faptul de a renunţa la ea, pe viitor, poate deveni pentru el un fel de eliberare mult dorită de angoasa fantomatică a scurgerii timpului.

Se reîntoarse la Axel. Chipul robotului sclipi ca un poliedru de cioburi, brusc iluminat, degajat cu migală din starea statuară a obiectelor din jur. Întrebă direct, fără vreo nuanţă de ezitare.

— Ai primit un răspuns de la Qual?

— Încă nu. Qual se ascunde.

— Poate. Atunci voi verifica singur circuitele R.Z.

— Îţi va fi foarte greu, se îndoi Axel, nu cunoşti aproape nimic despre el.

Grama îşi lipi palmele de perete şi simţi răcoarea ORANGE-ului migrînd într-o ascensiune înceată şi dezordonată de-a lungul arterelor ca un virus decis să-l străbată de la un capăt la altul fără să omită nimic. Pupilele i se contractaseră, se vălureau ca un nälstrom miniatural, înghiţind în afund frînturi de imagini decupate haotic din „Camera de comandă”, din tunelul alunecos, îmbibat ca un burete de lumina ORANGE, din panourile subţiri şi tăioase, impregnate cu ecranele monitoarelor, din pasarelele argintii căţărate asemenea unor crengi carbonizate spre GLOBUL albăstrui. Se rostogoli înăuntru, în el însuşi, ca un bulgăre de gaze incandescente peste spiralele strînse ale încrengăturii de galerii. Structurile se desfundaseră în volute tot mai largi şi de pretutindeni, ca într-o sferă de rază infinită, simţi prezenţa clisoasă, de meduză rănită, a stalactitelor-ciorchine din aortă şi din capsulele suprarenale. Rădăcini noduroase se iviră din versanţi ca nişte antene îndoite şi torsionate de impactul cu meteoriţi. Difuzau o peliculă uleioasă, scufundînd proeminenţele ca pe un batiscaf ancorat fără speranţă de fundul oceanului. Retina înregistra o perdea de erupţii violacee, împroşcînd ca o constelaţie de gheizere firmamentul. Reapărură apoi

stalactitele-ciorchine, proliferînd într-o puzderie de pedunculi, rotindu-se ameţitor în jurul propriei axe, ciocnindu-se şi contopindu-se unul în altul, formînd cordoane din ce în ce mai groase ca o îmbrăţişare lichidă de crustaceu.

Maxilarele se desfăcură anevoie, întrerupînd vizualizarea neuronală din fluxul concentraţionar de imagini. Obrajii părăsiseră transparenţa opalină, transformîndu-se în două scoici arămii, aglutinate, brăzdate de pliuri eliptice. Umbrelele semisferice ale pleoapelor oscilau ca un metronom.

— Un simplu gest, bîigui Grama, un simplu gest ar fi fost de-ajuns...

— Nu poţi opri deocamdată hemoragia, interveni Axel.

— Dar trebuie acţionat într-un fel, scînci Grama prinzînd mai multă putere.

— E o ulceraţie minoră. Să nu-ţi fie teamă.

— Resimt mai mult decît frică. Acolo, ...înăuntru, e o colcăială infernală..., bulboane care se sparg..., o miasmă de hoit erodînd cu dinţi de hîrciog.

— Să nu-ţi fie teamă de tine, Grama Fields!

OMUL îl privi cu ură. Strigă nestăpînit:

— Dar nu e frică, Axel. Mă simt ţintuit ca un androit pe un platou de vivisecţie. Mi se scormonesc cele mai neştiute cotloane şi aflu ceea ce nu vreau să aflu. Aici eu sînt stăpînul.

— Atunci eşti obligat să cunoşti, Grama Fields!

În ochii lui Grama apăru o undă de resemnare. Vorbi absent, spre nimeni.

— Să cunosc atît timp cît mai sînt viu.

Îl abordă pe Axel.

— De fapt, e o tumoră nevindecabilă, specifică „fricii de spaţiu”. Doar nu ţi-ai imaginat că nu ştiam?

Robotul se apropie de Grama şi-l ajută să facă întîiul pas.

Gleznele i se încleiaseră într-un aluat unsuros. Epiderma, ca un corset prea greu de purtat, îl înţepeni de podea asemenea unei ventuze.

Axel vorbi:

— E ceva trecător, Grama Fields.

Un spot roşietic inundă conturul ogival al pupilei. Petele purpurii se lăţiră vertiginos, hăpăind nestăvilite umoarea lăptoasă, ciuruită demult ca o sită. Printre gene ţîşniră la vale, spre bărbie, împotmolindu-se pe obraz de tulpinile cafenii ale perilor, şuviţe de lacrimi, aşternîndu-se ca un mănunchi de maci pe grimasa gălbuie. Panglica violetă a buzelor, înşiruire lenticulară de spice, străjuia tremurătoare cavitatea bucală. Resimţi un gust leşios la pronunţia cuvintelor.

— Nu-mi mai pot aminti despre mine. Parcă trăiesc de veacuri în acest templu de oţel şi sticlă.

— Doreşti să-ţi povestesc despre Margrit?

— Da. Am nevoie de îndepărtatul film al începutului.

— Ar mai exista o soluţie, Grama. Fields. Un simplu gest... Îmi este de-ajuns. Înţelegi la ce mă refer.

— Despărţirea de Margrit s-a consumat ca o flacără lipsită tot mai mult de oxigen. Îmi repeta încontinuu, ecou rătăcit printre diguri stîncoase, nemaiştiind încotro s-o apuce. „Există o onoare a iubirii, odată pierdută, iubirea nu mai înseamnă nimic.” Sînt sigur, citise aceste cuvinte într-o carte, de aiurea.

— Te înşeli, acestea au tost propriile tale gînduri.

Percepu o suită de imagini înghesuite violent de umbre.

— Străzi înguste şi drepte, vaze scheletice de fildeş, tăiate adînc în crusta bazaltică a cîmpiei. Tic-tac-ul egal şi dogit

care desparte ziua de noapte. Saluturi convenţionale şi zîmbete şi plînsete şterse în grabă de ploaie. Refugiul vremelnic în celule de ceară ascultînd cu încordare respiraţia şuierătoare a zidurilor, iar dincolo de ferestre cortina pictată cu îngeri frumoşi şi albaştri.

Primul robot întreabă: ţi-e frică, Grama Fields?

Margrit apare ca o fata morgana din ceaţă. Are părul blond şi ochii viorii. Stingher îmi lipesc buzele de palmele ei. „Există o onoare a iubirii...”, cuvintele au o duritate şi limpezime de diamant. Roboţii dispar; caravele înghiţite de pîcla adusă de ea. Aburul se scurge aspirat, vijelios de linia orizontului. În exterior, zumzetul creşte ca o tornadă de praf, fulguind şi impregnîndu-şi uscăciunea pînă în ultimele reticule ale plămînilor.

Furnicarul de oameni, cohorte tentaculare şi cenuşii, scandează apeluri. Revolta acaparează oraşul ca un vînt sărat şi dogoritor. E o lumină de plumb. Margrit se întoarce din stradă şi îmi întinde o armă. Are o figură ascuţită şi vocea stridentă. Îmi spune că Oamenii se hotărîseră să renunţe la forma UMANĂ. Găsiseră alt înveliş, sfere membranoase îmbîcsite de neuroni, cîmpuri de raze, lamele de cuarţ hrănite de gravitaţie. O înţeleg cu greu. Sudoarea i se prelinge pe curbura obrajilor, pe panta abruptă a braţelor, pe deschiderea largă a pieptului.

Senzaţiile se acumulează şi fierb. Un scîrţîit de tablă, un grăunte învîrtindu-se ritmic în strecurătoare. Fulgurant, chipul lui Margrit se şterge ca o impresie noctambulă alungată de zori. Arma a devenit un obiect inutil. Sfîrîie încet şi dispare în spirale de fum. „Există o onoare a iubirii...”, e doar un cîntec tînguitor ca o iolă pe balansul albastru al gîndurilor.

— Sînt timpuri prea îndepărtate. Nu te pot ajuta cu nimic, Grama Fields.

Robotul urlă neauzit, din ce în ce mai aproape de Grama. În spatele lui, ceilalţi îl încercuiră ca pentru un priveghi nefiresc. Îşi glisă netulburat SENZORII palpatori spre tîmplele OMULUI.

— Ar mai fi o soluţie, Grama Fields.

Acesta distinse corpul lui Axel mărit de sute de ori, adăpostind, aplecat deasupra lui, un carusel ameţitor de scînteieri ale aştrilor. Spuse senin, eliberat parcă de povara de nisip a ORANGE-ului.

— Te ascult, Axel.

— Implantarea de la Qual a circuitului său R.Z. Qual trebuie să dispară. E un robot inutil. Sînt sigur, voi reuşi transferul. Reacţia se generalizează în cîteva secunde. Procesul vital este îngheţat. Tumoarea se autoanihileaza. Structura UMANĂ se transformă într-o structură cibernetică, cu terminaţii neuronale. Noua condiţie îţi asigură, practic, ca şi mie, o longevitate nelimitată. Atît doar că..., de fapt, cunoşti consecinţele. Axel se opri aş- teptînd răspunsul lui Grama. Secundele licăreau ezitant, disperant de încet, asemenea unor mărgele poleite de ger. Neprimind acordul, Axel se grăbi să continue:

— Qual este un robot inutil. Qual îi urăşte pe Oameni. Qual este slab şi fricos. Qual...

Sesiză că sondele exterioare, plantate ca nişte tuberculi pe trupul imobil al lui Grama, vibrau cu un uruit galopant. Apoi spotul-semnal coborî tremurător şi se stinse pe grila circulară a monitorului. Axel verifică încă o dată informaţia neurooptică. Zăbovi un timp, manevrînd atent fiecare SENZOR. Cînd termină, se întoarse spre ceilalţi şi emise laconic:

— OMUL este mort. Porniţi spre etajele cibernetice. Roboţii îl ascultară supuşi. Axel îl supraveghe nemişcat pînă cînd ei dispărură din cîmpul vizual. Atunci se aplecă spre fostul cantonier galactic şi reuşi cu agilitate să-l poarte în spate ca pe un rucsac. Rulă încet, cu prudenţă. În urma lui, întunericul se furişa ca o felină la pîndă. Ajunse în spaţiul semisferic al „Camerei de comandă”. Se despovără de Grama cu aceeaşi grijă minuţioasă de a nu-l lovi într-un fel. Acţionă branşamentul de emisie-recepţie al lui Qual. Ţiuitul SENZORULUI de apel îl înştiinţă că poate vorbi.

— Grama fields este mort.

— Precizări în legătură cu cauza morţii lui Grama Fields, ceru Qual.

— Simptom antirobotic degenerativ în tumoare specifică fricii de spaţiu. Reacţie depresivă...

Axel se răzgîndi şi adăugă scurt.

— Nu cunosc date suplimentare. Oamenii întotdeauna mor nefiresc.

— Afirmaţia este tendenţioasă şi susceptibilă de a subestima însuşirile lui Grama Fields. Doresc rezultatul sondajului psihologic efectuat înainte de deces.

— OMUL a refuzat orice colaborare.

— Inexact. Grama Fields a pronunţat cuvîntul „Margrit”, negă categoric Qual.

— Margrit reprezintă o fiinţă imaginară sugerată de mine pentru a-l face să creadă că nu moare singur, se irită Axel.

— Qual îl contrazise din nou.

— Eroare. Margrit există în realitate. Grama Fields în ultimul mesaj către ai săi a cerut informaţii referitoare la ea.

— Dar nu a primit nici un răspuns care să ne confirme că nu aiura încă de pe atunci, se încăpăţînă celălalt.

— Răspunsurile la problemele personale parvin extrem de rar.

Sînt necesare o mulţime de aprobări, cunoşti bine filiera severă a Centrului galactic şi totuşi, în cazul lui, Grama Fields ar fi trebuit să-l primească. în ultimul mesaj nu întrebase numai de Margrit. Codificase şi alte cerinţe.

— Nu înţeleg unde vrei să ajungi?

— Grama Fields anunţase că are simptomul antirobotic.

— Imposibil. Un cantonier galactic mai curînd s-ar sinucide decît să declare aşa ceva.

— Neglijezi faptul că intrase într-o depresie psihică.

— E un argument în plus pentru a crede că încerca prin toate mijloacele de a fi schimbat mai repede de aici.

— Supoziţia cade pentru că el a precizat fără dubiu că nu are de gînd să părăsească STAŢIA GRANYMEDE.

— Şi din nou am aflat la timp, încercă Axel să pareze.

— N-ai aflat însă că solicitase Centrului galactic aprobarea să-ţi extragă circuitele R.Z. De aceea ai acţionat pripit. Dealtfel, te-a încurajat tot timpul în lamentabila ta speranţă de a mă distruge. Dar clacai ca un alergător vanitos, păcălit de sine însuşi, în apropierea finişului, prea neinteligent pentru a-i detecta jocul. Constatînd că nu

primeşte răspunsul aşteptat, blocat cu siguranţă de tine, Grama a refuzat deliberat orice legătură cu ceilalţi.

— Era doar un indiciu suplimentar pentru ei că Grama Fields era deja iresponsabil...

— Sau că era împiedicat să deţină controlul STAŢIEI...

— Ar fi fost neverosimil. Am avut prevederea de a transmite periodic datele din registrul de bord cu ordinele primite de la el.

— Din nou ai greşit. Ordinele nu manifestau simptomul psihic pe care el îl anunţase prin mesaj. Erau saturate de aprecieri la adresa ta. Ciudat, totul decurgea aici normal.

Axel se înverşună şi debită fără să mai ia în seamă argumentele lui Qual.

— Grama Fields devenise un anxios. Centrul galactic o înţelesese de mult. Mai mult chiar, căpătase viciul investigării propriului corp. „Sălăş- luia ca un vierme în cele mai obscure organe, obsedat şi fascinat totodată de lupta organismului cu boala. Nu aveam de ales. Totul era zadarnic. Margrit fusese doar un capriciu.

— Poate, dar ce vei face atunci... atunci cînd ea va sosi aici. Axel zvîcni agresiv, din braţe, spre bord, dar articulaţiile i se împotmoliră ca într-o groapă călduţă şi clipocitoare de nămol. Corpul i se dezechilibră şi se răsturnă pe spate, învîrtindu-se ca un titirez pe suprafaţa oglindă a „Camerei de comandă”. Gîndi înspăimîntat că Qual primise de la Grama controlul asupra generatoarelor de energie ale circuitelor R.Z.

Mai avea o ultimă şansă pentru a evada din capcana pusă de veşnicul lui oponent. Să ajungă la MEMORIA CENTRALA şi să deconecteze STAŢIA.

— Nu încerca să trişezi, auzi avertismentul lui Qual răzbătînd din receptoarele bordului ca un foşnet persistent şi fierbinte. Axel nu mai răspunse. Îşi concentră toată rezerva energetică spre a-şi urni SENZORII. Porniră cu greu şi nu ajunseră prea departe. Ca o lumînare lipsită de seu se stinseră neputincioşi. Nu mai percepu decît tic-tacul egal al contorului de flux energetic. Apoi se estompă şi

acesta, ca un călăreţ grăbit de a traversa un oraş în ruine. Înţelesese că mai avea doar cîteva clipe de existenţă.

— Trebuia să se fi gîndit cît de cît şi la mine, scînci Axel.

— I-am propus tot ceea ce îi puteam oferi. Cel dinaintea lui...

— Grama Fields te dispreţuia, rosti sacadat Qual. Îşi demonstrase suficient că nu îl poţi depăşi, nici, cel puţin, înţelege. Dacă te-ar fi ascultat, ar fi putut, desigur, ca într-un viitor mai mult sau mai puţin apropiat s-o revadă pe Margrit.

— N-o iubea îndeajuns deci!

— Sentimentul lui Grama pentru Margrit îmi este încă neclar.

Dar aşa este şi normal să fie. În mod sigur însă ştia că transplantul circuitului R.Z nu îl putea salva de la dispariţie. S-ar fi perpetuat un nou Axel. Cel dinaintea lui fusese un naiv dacă se încrezuse în asigurările tale.

— OAMENII se sperie de moarte. E un fapt pe care l-am verificat de sute de ori. OAMENII ar vrea să trăiască infinit. Îi oferisem această şansă...

— Cred că aici ai greşit. Să stabileşti o limită pentru Grama Fields.

— Era un om trist. Tînjea după această Margrit. Mi-a povestit zile de-a rîndul cît de fericit trăise alături de ea.

— Un vis dulceag, comun oricărui cantonier galactic, comentă Qual.

— Mă copleşea cu întrebări. Eram nevoit să inventez o astfel de Margrit. Prinsese substanţă. Nu mai puteam da înapoi. Se agăţa cu disperare de fiecare cuvînt pe care îl rosteam.

— E o altă greşeală elementară. Tu n-ai fi putut să i-o recreezi lui Grama pe Margrit, decît doar depăşindu-ţi condiţia. Şi ai vrut-o. Cînd OMUL a înţeles că doreşti şi încerci să devii UMAN, s-a îngrozit. A fost o frică copleşitoare, de gheaţă, ca o prăbuşire în cel mai profund absurd. Te-a urmărit cu încordare, ca o umbră, şi acum te trage după el în nefiinţă. E un gest laş, de la cuprinderea căruia nu mai poţi să te sustragi, iar eu trebuie să execut

ordinul primit. De aceea voi transmite Centrului galactic un cu totul alt film al împrejurărilor. Ar fi neindicat ca ei să afle despre frica lui Grama de tine, despre cît de mult ai fi putut tu s-o iubeşti pe Margrit, despre cît de mult l-ar fi urît ea pe Grama, despre ceea ce cred eu despre ei şi, mai ales, despre existenţa acestui dialog. Eu îl voi înlocui pe Grama Fields. Dacă cineva va sosi împreună cu Margrit şi va întreba despre el, le voi răspunde laconic: verificaţi memoria. Acolo unde tu nici nu exişti, iar Grama este doar un simplu cantonier îmbolnăvit şi mort în urma unei maladii nevindecabile. Axel alunecă de-a lungul culoarelor, sub lumina ORANGE, ca un remorcher purtat la vale de trupul unduitor şi moale al fluviului de SENZORI. Pentru întîia oara simţi că lumina, acest ORANGE greţos, de atîtea ori blestemat, îi infuzează acum o senzaţie nouă, o bucurie de nestăpînit, imposibil de explicat, asemenea acelui licăr senin şi suav din ochii lui Grama înainte de a muri. În urma lui, roboţii îi apărură ca mici insule de coral, nesiguri şi vulnerabili sub valurile de fotoni.

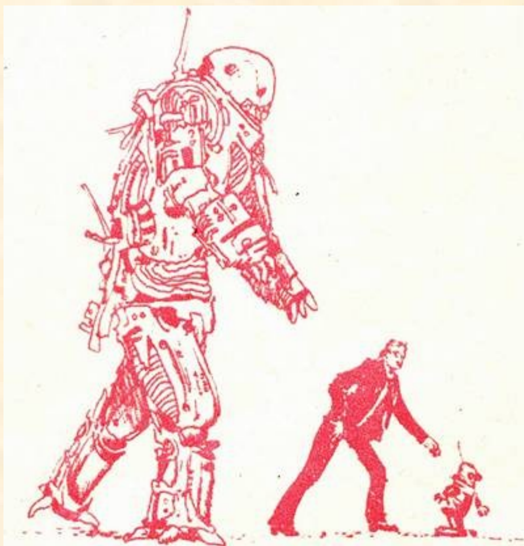
*

— Robert, Robert, vocalele se arcuiră în rotocoale largi, melodios ca un tremolo furişat nesigur şi firav printre despărţiturile întortocheate şi reci ale galeriilor.

— Ei, Margrit, nu-ţi fie teamă, sînt aici, primi răspunsul.

— Robert, repetă ea concentrîndu-şi privirea şi căutînd să-l repereze din întunericul spre care strigase. El apăru ca o pată lichidă de gri pe fondul indigo al tunelului şi, apropiindu-se, reintră sub conul de lumină ORANGE alături de ea. Se prinse speriată de braţele lui.

— Încearcă să mă înţelegi. Îl simt urmărindu-mă permanent, la fiecare colţ, ascuns sub luciul pereţilor, ca un ochi jinduitor, multiplicat la nesfîrşit, pretutindeni.

— Grama nu e periculos. E doar straniu.

— Nu ştiu, clătină din cap neconvinsă, cred că ar trbui să plecăm cît mai repede de pe GRANYMEDE.

Drept răspuns, el o cuprinse proteguitor, pe jumătate afectuos şi înveselit, pe după umeri. Adăugă:

— Ca de obicei, exagerezi. Nu te ştiam atît de uşor de intimidat.

— Dar greşim şi de aceea mi-e frică. Ar trebui să-i spunem că nu sîntem OAMENI.

Reacţionă acoperindu-i alarmat cu degetele conturul sidefiu al buzelor.

— Ei, ce te-a apucat, îi reproşă şoptit. E doar primul OM pe care-l întîlnim. Mi se pare extraordinar. E un astronaut uitat, din cei vechi, are un înveliş din piele şi muşchi, are ochi şi gură, mîini şi picioare, în fine, e un OM. Nu-i putem spune brusc că sîntem roboţi, că am împrumutat numele OAMENILOR, că le perpetuăm forma şi le mimăm sentimentele. Ne confundă cu cei pe care i-a aşteptat îndelung. Speranţe chinuitoare care acum îşi găsesc limanul. Are un psihic labil. Trebuie să mai aşteptăm. Să-l pregătim cu maximum de precauţie pentru a nu-i produce vreun şoc. Dealtfel, dacă nu ne sesizează natura, noi nu sîntem cu nimic vinovaţi.

— De-abia îi suport privirea şi nici nu ştiu ce să-i răspund, spuse ea rugătoare, lăsîndu-se totuşi legănată de braţele care o strîngeau cu putere.

— E un fleac. Cît mai multe generalităţi care să nu-l supere. Voi fi şi eu lîngă voi.

— Nu e simplu deloc, şovăi ea să-l aprobe. Şi, mai ales, nu înţeleg de ce vrei să-l protejezi în felul acesta.

— Sînt împrejurări în care ar trebui să ne comportăm ca OAMENII. Şi, în fond, avem datoria să încercăm să-l facem, chiar dacă numai pentru cîteva ore, fericit.

— Nu, nu cred că e bine.

— Poate, dar aşa am ales, iar tu ai să fii alături de mine.

Robotul îşi răsfiră degetele prin părul ei de culoarea secarei, ca un rîu viu şi răcoritor, înmiresmat de liliac.

— Ei, Margrit, şopti Robert, se apropie Grama. Alege-ţi deci cuvintele potrivite.

— Te-am aşteptat la GLOBUL albăstrui, o întîmpină acesta cu un reproş timid.

— Ştiu, dar Robert m-a rugat să te chem aici, se scuză ea. Mă descurc greu prin acest labirint de culoare, schiţă un gest spre ORANGE.

— Chiar, cum de reuşeşti să ajungi întotdeauna unde doreşti? se grăbi cu o voce de stentor, uimit, Robert, să intervină. Grama miji un surîs palid.

— Te obişnuieşti cu timpul.

— Cu timpul, da... timpul e un sfătuitor înţelept.

— Apoi, sînt înconjurat pretutindeni de SENZORII lui Axel. Sînt adevăraţii mei ochi. Fără ei nu m-aş putea descurca.

— Axel e un robot de treabă, zise Margrit.

— E un tovarăş de nădejde. Uneori îl rugam să-mi povestească despre tine.

— Despre mine? se miră ea căutînd un sprijin în privirea lui Robert. Se simţea plutind vijelios la vale, pe o creastă de val.

— Nu e ciudat? reluă liniştit Grama. Roboţii pot înţelege clipele singurătăţii mai bine decît oamenii.

— Am mai auzit această afirmaţie, zise Robert dezinvolt. Înainte de a cunoaşte pe Margrit, lucram la Centrul galactic de repartizare a cantonierilor. Desigur că ai trecut de multe ori pe acolo. Într-o zi însă, înainte de a pleca în misiune, un cantonier m-a rugat insistent să-i dau un anumit robot. Faptul m-a intrigat pentru că solicita unul rudimentar. Aveam în depozit exemplare deosebit de dotate.

— De ce neapărat acesta, l-am întrebat curios?

— Îmi povesteşte despre Ema, mi-a răspuns enigmatic.

Mai tîrziu am aflat că Ema fusese soţia lui. Murise într-un accident.

— Dar de unde o cunoştea, am continuat eu, atunci nelămurit, deşi nu ştiam cine este şi îmi dădeam seama că nu aş fi avut dreptul să-l descos pînă într-atît.

— Poate că inventează, a murmurat stingherit.

Nu am mai insistat şi i-am facilitat să-şi îndeplinească dorinţa. Ulterior m-am pomenit gîndindu-mă la el ca la o imagine care, fiind prea depărtată, cauţi tot timpul să ţi-o apropii şi s-o limpezeşti. Şi i-am dat dreptate. Sînt momente cînd nu putem respira decît iluzii.

— Iluziile sînt înşelătoare. Cînd te trezeşti... nu, fu de acord Margrit.

— Să vorbim despre altceva, se arătă Grama, brusc indispus. Îmi închipui că în călătoriile voastre aţi cunoscut o puzderie de lumi? întrebă tot el.

— Evident, am străbătut deşerturi de stînci crăpate şi mărunţite de dogoarea atroce a prafului stelar, oceane vîscoase şi colcăitoare adăpostind miliarde de viermi purpurii, întinderi de gheaţă, revărsate ca o peliculă lisă şi orbitoare de plasă, hematoame de alge orbecăind prin beznă, unghere de cîrtiţe mustind de miasme uscate şi secţionînd pînă la epuizare măruntaiele munţilor. E adevărat, sînt locuri care nu mai recheamă prezenţa OMULUI.

— Dar cîmpiile de unde aţi pornit la început sînt frumoase?

— Da, îmi amintesc că erau minunate.

— Bănuiam. Axel îmi povestise mult despre ele. Sînt pajişti înverzite, smălţuind zimţuirea albastră a brazilor.

— Întocmai. Acolo e un fel de rai. Sînt rîuri de lapte şi munţi de ananas.

— Cum sînt dimineţile?

— Sînt magnifice. Da, este un tărîm de basm. Apele mării clipocesc cristalin, ca un cîntec de leagăn fredonat de menestreli. Şi, mai ales, înserările. Lumina devine suavă şi tainică. Păşim neauziţi şi urmele noastre se pierd spălate de fulguiala străvezie a fluturilor.

— Dar despre OAMENI. Ei ce fac?

Pe figura lui Margrit apăru o umbră de spaimă. Se trase înapoi şi se aplecă spre urechea lui Robert. Şopti, doar pentru el, feriridu-se de privirea lui Grama.

— Nu ştiu ce să-i răspund şi, în acelaşi timp, mă aşteptam la această întrebare.

Robert păru dezorientat şi ezită să-i dea o soluţie imediat. Tăcerea se prelinse ca o mîngîiere glacială de nea.

— Sînt ca nişte albine. Se hrănesc cu acest nectar.

— Noaptea, cînd se aprind rugurile de vreascuri, chipurile lor capătă o pîlpîire de spiriduşi?

— Aşa e. Glasurile lor valsează în triluri, se sting în foşnetul frunzelor şi în bruma argintie a licuricilor.

— Opreşte-te, izbucni Margrit spre Robert, simţind usturimea acidă a broboanelor de sudoare umezindu-i pleoapele.

Nu o luară în seamă.

— Înţeleg foarte bine. Zîmbetele de acolo îţi înrourează gîndurile.

— E insuportabil, strigă Margrit, paralizată de umbra greţoasă şi stridentă de ORANGE prăvălită ca o torţă peste ea.

— Cît de senină trebuie să fie draperia albastră a norilor..., şuviţe plăpînde de raze topite de umbre...

O duhoare de stîrv şterse ca o apă tăcută şi tulbure chipul tremurător al lui Robert. Margrit se încovrigă ca un lujer plăpînd deshidratat de arşiţă. Grama se opri stînjenit.

— Cred că ar trebui să vă las singuri. Ea nu se simte bine, îmi pare rău,… într-un fel, am iubit-o, atunci, foarte demult şi de aceea acum amintirile sînt …neplăcute.

— Îi va trece cu siguranţă. Dar, ai dreptate, poate că aceste amintiri n-ar mai trebui dezgropate niciodată.

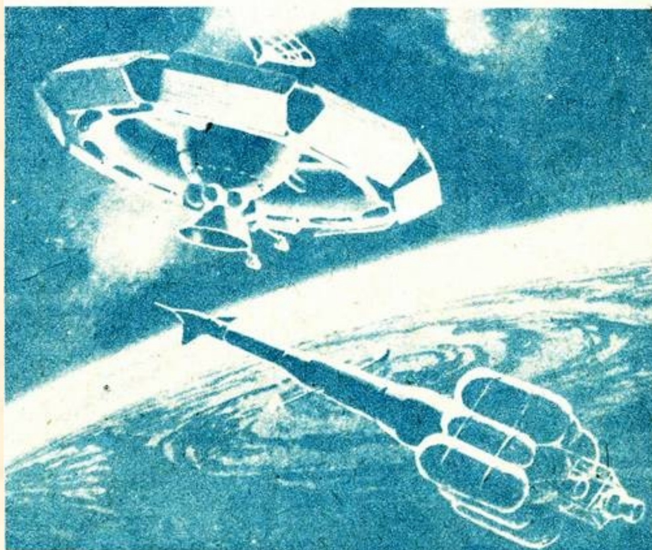
— De fapt, nici n-am avut această intenţie. Am aşteptat-o doar aşa… ca un anotimp care nu are decît alternativa să reia de la capăt zilele însorite sau ploioase, la întîmplare.

— N-aş vrea să te jignesc, însă e bine să ştii că Margrit mi-a povestit mult despre tine. Te iubise enorm, dacă se poate afirma aşa ceva, şi uneori mă întrebam dacă eu aş mai putea să însemn pentru ea mai mult decît o obişnuinţă. Cu timpul însă am reuşit să mă eliberez de această povară. E ceea ce ai spus. Nu putem rămîne la fel, cu toate că reluăm infinit de la capăt aceleaşi anotimpuri. Cît despre amintirile noastre, unele sînt frumoase, dar să nu-ţi pară rău că nu sînt ale tale, din ele n-am putea plămădi ceea ce ţi-ai imagina că ar fi posibil. Speranţele ne sînt istovite.

— Acum e timpul să plec Axel… Grama arătă cu un gest nesigur hăţişul de SENZORI ţintuiţi de perete. Vorbi încurcat, preocupat stîngaci să găsească un pretext de a-i părăsi… Axel mă recheamă. Are nevoie de mine.

Robert ridică cu grijă capul lui Margrit, căzut peste umeri, părînd că doarme ca o trestie dezvelită de briză.

— Ei, trezeşte-te, Margrit, am rămas din nou singuri. Nu a fost nimic grav. Ne-am potolit setea de visuri, iar Grama nici n-a clipit. Asculta ca vrăjit. Ar fi fost nedrept să nu-i spun toate acestea. Bineînţeles că m-a crezut. Navigam împreună cu toate pînzele sus, ascuţindu-ne privirea spre larg şi înapoi, spre fiordurile încă ceţoase ale speranţelor. De acolo izvorau curcubee şi gîngurit de copii.

— Ei, Margrit, n-ar fi fost OMENESC să-i mărturisesc că noi şi generaţiile trecute ale celor ce ne-au construit mulţimile de roboţi tăcuţi şi ageri nu ştim nimic despre OAMENI sau ceea ce ştim nu sînt decît legende transmise neclar, că i-am pierdut în negura timpului, în structura de perle a aştrilor, că poate hălăduiesc insesizabil în abisurile fără limită ale „găurilor negre" sau poate că condensează în cîmpuri biomagnetice sau respiră lumina şi vieţuiesc în fotoni.

— Ei, trezeşte-te, Margrit, vom lua legătura cu Axel şi Qual.

Voi încerca să le explic despre noi. Despre ce înseamnă să tînjeşti după OAMENI şi, printr-un miracol, în sfîrşit să descoperi unul. Nu înţelegi, e începutul unei noi epoci. Vor înţelege cu siguranţă de ce l-am minţit pe Grama. Axel e un robot de treabă. Povestirile lui sînt frumoase. De la el vom afla...

— Ascultă-mă, Robert!...

— A fost o întîmplare rarisimă să te numeşti Margrit. Grama are încă nevoie de ipotetica Margrit cu părul blond şi ochii viorii, ca şi de buzele de chihlimbar ale nopţii, ca şi de plînsetul reţinut, nefiresc, al viselor.

— Dar, Robert, scînci Margrit. În timp ce dialogai cu Grama... mi-e teamă... e ceva grotesc... credeam că ţi-ai dat seama.

— Nu înţeleg, Margrit.

— Robert, am privit fără să vreau indicatorul biostatic de care ştii că nu mă despart niciodată. L-am îndreptat spre Grama. Nu este decît un robot. I-am scotocit în memorie. Axel şi Qual sînt nişte roboţi inferiori, fricoşi şi laşi. Se urăsc cu patimă, îndelung, neîmpăcaţi. Mai comunică încă prin circuite R.Z., acele demult abandonate de noi reacţii enzimatice artificiale. Dorinţele li se stratifică în memorie, mocnesc neştiut, sînt comprimate în tipare dinainte programate, apoi izbucnesc ca un torent, împroşcînd sălbatic nefiinţa din jur.

Realizeaza încontinuu un joc. E un joc al iluziilor de neînţeles, al speranţelor vane de a se învinge unul pe altul. Capotează lamentabil şi de aceea îl vor relua de la capăt, etern.

Singurul lor arbitru şi zeu şi stăpîn fusese Grama.

Grama Fields, OMUL. Murind atunci, au fost nevoiţi să-l inventeze. L-au construit. Cel de acum, un spectru de SENZORI, abil deghizat, plăsmuire capricioasă şi nevolnică, o copie aproape perfectă a celui ce existase cu adevărat.

— Nu poate fi adevărat... Margrit. Acesta este doar ultimul nostru punct de sprijin.

— Despre care adevăr vorbeşti, Robert?

— Ei, Margrit, înţeleg că eşti foarte obosită. Ai vederea slăbită, confunzi indicatoarele, nu-i aşa, ţi-e somn, ţi-e foarte somn, te cuprinde un vis rotit şi feeric, ca un plînset de raze.